

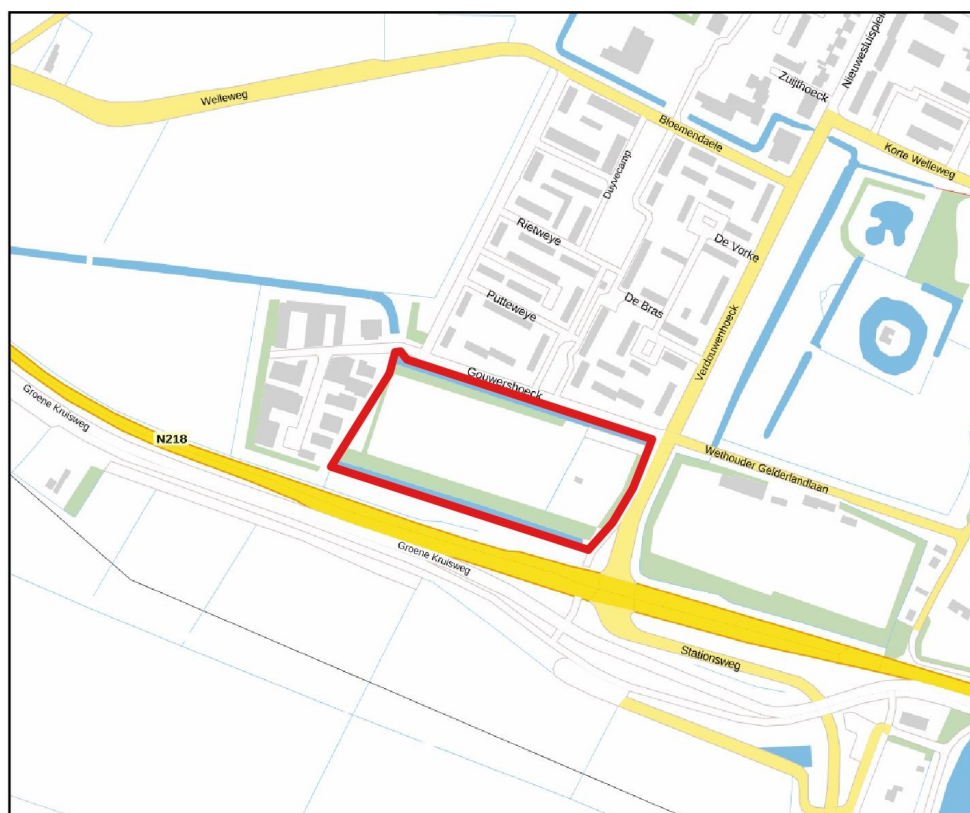
STICHTING ZOOGDIERENWERK GROEP ZUID- HOLLAND

Notitie Vleermuisonderzoek Gouwershoeck, Heenvliet

Anton van Meurs, 01-11-201

INLEIDING

In het kader van de herontwikkeling van Sportpark Gouwershoeck, te Heenvliet, gemeente Nisserwaard (zie Afbeelding 1), waarbij bomen worden gerooid en nieuwbouw wordt gerealiseerd heeft de Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland (ZWG ZH) tussen mei en september 2016 een vleermuizeninventarisatie binnen het plangebied uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is te onderzoeken in hoeverre het plangebied en de daarbinnen aanwezige bomen door vleermuizen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Afbeelding 1: De ligging van het plangebied in het zuidoostelijk deel van Heenvliet. De begrenzing van het plangebied is globaal.

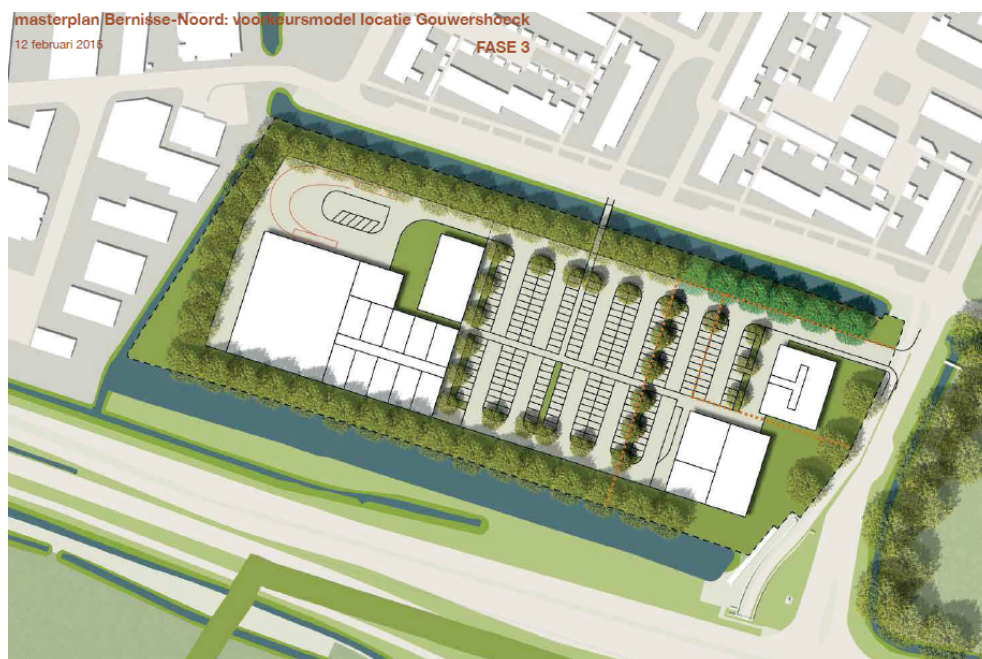
Voorzien wordt in de bouw van twee gebouwen met parkeergelegenheid in het noordoostelijk deel van het plangebied, zie Afbeelding 2. In twee daarop volgende fasen wordt het gehele plangebied bebouwd en ingericht, zie Afbeelding 3 en Afbeelding 4. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de singels en de bomenrijen langs de noord-, west- en zuidzijde geheel gehandhaafd blijven. De meeste bomen in het oostelijk deel van het plangebied worden gerooid.

Afbeelding 2: Toekomstige situatie, fase 1. Bron: gemeente Nissewaard.

Afbeelding 3: Toekomstige situatie, fase 2. Bron: gemeente Nissewaard.

Afbeelding 4: Toekomstige situatie, fase 3. Bron: gemeente Nissewaard.

METHODIEK

Er zijn ter plaatse van het plangebied vier bezoeken uitgevoerd:

Nr.	Datum	Ronde	Uitvoerder
1:	10-06-2016	Avond	A. van Meurs
2:	15-07-2016	Ochtend	J. Wardenaar
3:	02-09-2016	Middernacht	A. van Meurs
4:	30-09-2016	Avond	A. van Meurs

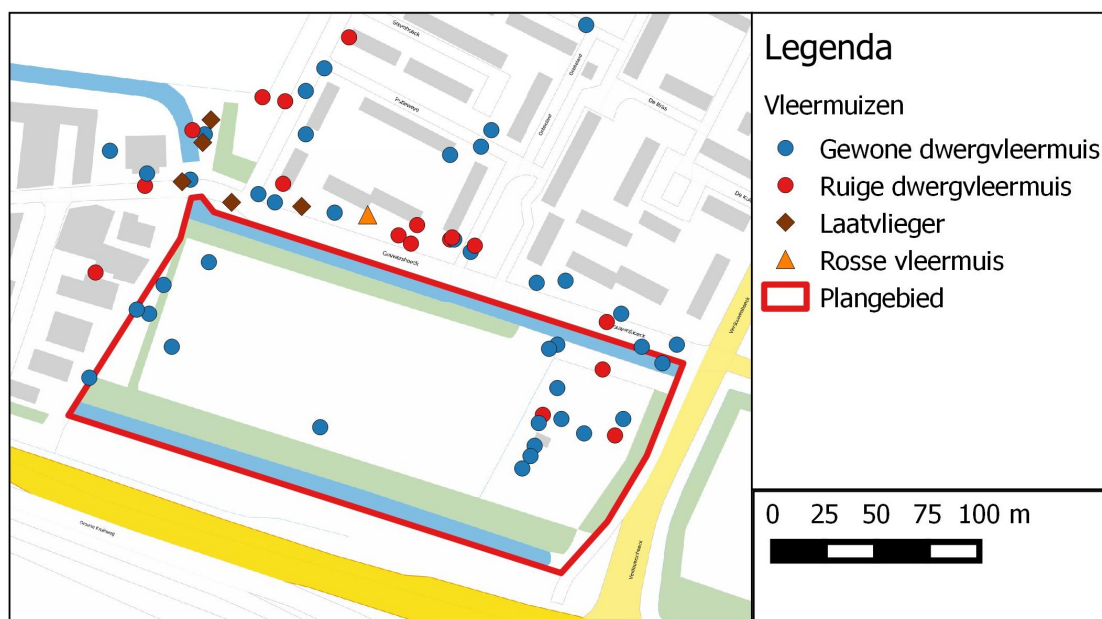
De weersomstandigheden zijn enkel uitgevoerd tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden, dat wil zeggen dat het droog was, niet te koud (geen temperaturen onder 10 graden Celsius en weinig wind).

Alle bezoeken is intensief gezocht naar verblijfplaatsen van vleermuizen, daarnaast werden vliegroutes en foerageergebieden in kaart gebracht.

Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van Petterson D100 en Petterson D240x-detectors, alsmede zaklampen. Waar nodig werden geluidsfragmenten opgenomen en geanalyseerd met BatSound.

RESULTATEN

Tijdens het onderzoek werden vier soorten vleermuizen waargenomen (zie Afbeelding 2). Dit betreffen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Afbeelding 5: Waargenomen vleermuizen binnen en grenzend aan het plangebied.

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*):

De meest waargenomen soort (40 waarnemingen: 24 van foeragerende dieren, 6 van passerende, 6 paarverblijfplaatsen, 4 van baltsende dieren nabij de paarverblijfplaatsen en tenslotte van 2 van dieren die interactie vertoonden - balts tijdens de vlucht, achter elkaar aanvliegen). De gewone dwergvleermuis werd zowel binnen, als grenzend aan als op wat grotere afstand van het plangebied waargenomen. De boomgroep in het oostelijk deel van het plangebied en de watergang langs de zuidzijde van het plangebied hebben enige functie als foerageergebied, maar niet essentieel. In de wijde omgeving is ruim voldoende vergelijkbaar habitat.

De watergang met de bomenrij fungeren als vliegroute voor gewone dwergvleermuis, essentieel voor de paarverblijfplaatsen grenzend aan het plangebied.

Grenzend aan het plangebied zijn 6 paarverblijfplaatsen aangetroffen, dit terwijl de omgeving niet gebiedsdekkend is onderzocht. Alle verblijfplaatsen zijn aangetroffen op de zijgevels van woningen waar de dakrand aansluit op de gevel en waar geen dakoverstekken aanwezig zijn. Bovendien is de aanwezigheid van water en bomen van betekenis voor de paarverblijfplaatsen grenzend aan het plangebied. Deze worden niet aangetast door de planontwikkeling.

Op basis van het masterplan (zie Afbeeldingen 2 t/m 4) worden de bomenrij en de watergang langs de Gouwershoeck vooralsniet aangetast. Wel zal er door de aanwezigheid van bebouwing en parkeerplaatsen een verandering optreden in de lichtintensiteit. Het is noodzakelijk met de verlichting binnen het plangebied rekening te houden met vleermuizen (zie Conclusies). Hierdoor treden geen schadelijke effecten op voor gewone dwergvleermuis. De Flora- en faunawet wordt niet overtreden. Indien de bomenrij langs de Gouwershoeck worden gerooid, de watergang langs de Gouwershoeck wordt gedempt en/of felle verlichting langs de watergang en de bomenrij in het noordelijk deel van het plangebied niet kan worden aangepast is een nieuwe effectbeoordeling nodig.

- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*):

Van deze soort zijn 17 waarnemingen verricht: 12 van foeragerende dieren, 1 van passerende dieren en de overige van paarverblijfplaatsen en sociaal gedrag).

De ruige dwergvleermuis werd zowel binnen, maar voornamelijk buiten het plangebied waargenomen. Grenzend aan het plangebied zijn 6 paarverblijfplaatsen aangetroffen, dit terwijl de omgeving niet gebiedsdekkend is onderzocht. Alle verblijfplaatsen zijn aangetroffen op de zijgevels van woningen waar de dakrand aansluit op de gevel en waar geen dakoverstekken aanwezig zijn. Bovendien is de aanwezigheid van water en bomen van betekenis voor de paarverblijfplaatsen grenzend aan het plangebied. Deze worden niet aangetast door de planontwikkeling. De watergang met de bomenrij is essentieel voor de paarverblijfplaatsen grenzend aan het plangebied.

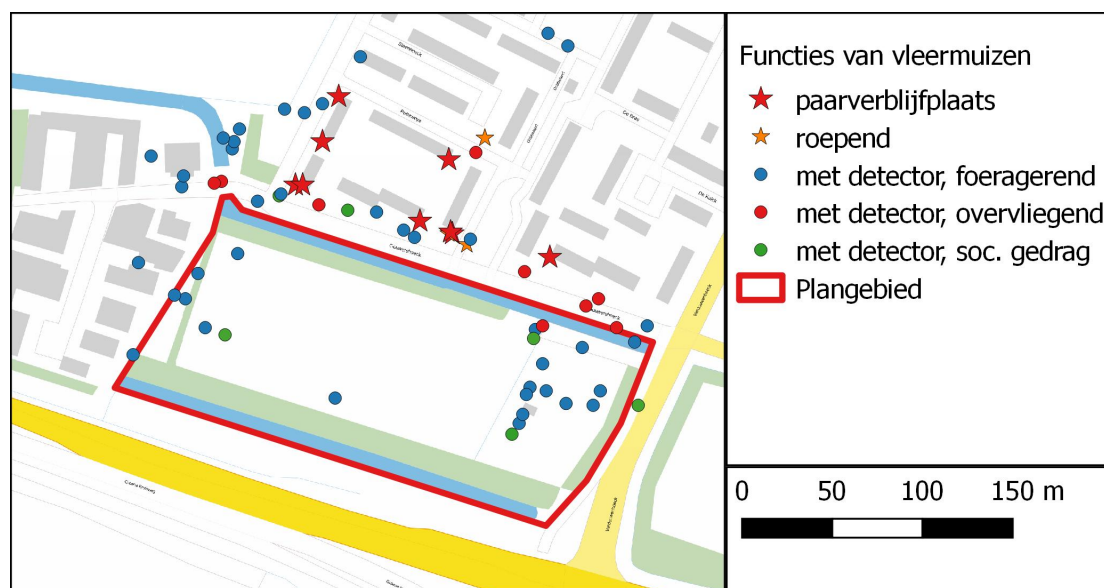
Op basis van het masterplan (zie Afbeeldingen 2 t/m 4) worden de bomenrij en de watergang langs de Gouwershoek vooralsniet aangetast. Hierdoor treden geen schadelijke effecten op voor ruige dwergvleermuis. De Flora- en faunawet wordt niet overtreden. Indien de bomenrij langs de Gouwershoek worden gerooid en de watergang langs de Gouwershoek wordt gedempt is een nieuwe effectbeoordeling nodig.

- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*):

Op verschillende plekken werden 5 waarnemingen van laatvliegers verricht. Alle waarnemingen van laatvliegers zijn verricht buiten het plangebied en enkel op 11 juni. Geen van de waargenomen laatvliegers had binding met het plangebied en worden daarom verder buiten beschouwing gelaten. .

- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*):

De rosse vleermuis werd op 11 juni eenmaal foeragerend direct ten noorden van het plangebied. Dit foeragerende exemplaar had geen binding met het plangebied en wordt daarom verder buiten beschouwing gelaten.

Afbeelding 6: Waarnemingen van vleermuizen, uitgesplitst naar functie.

CONCLUSIES

In het plangebied werden geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Wel bevinden zich in de woningen langs de Gouwershoek meerdere paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Op basis van het masterplan (zie Afbeeldingen 2 t/m 4) worden de bomenrij en de watergang langs de Gouwershoek vooralsniet aangetast. Hierdoor treden geen schadelijke effecten op voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het plangebied heeft geen betekenis voor laatvlieger en rosse vleermuis.

Mits de verlichting wordt aangepast, treden door de planontwikkeling geen schadelijke effecten op voor vleermuizen. De Flora- en faunawet wordt niet overtreden. Indien de bomenrij langs de Gouwershoeck wel wordt gerooid en de watergang langs de Gouwershoeck wordt gedempt is een nieuwe effectbeoordeling nodig.

Aanpassen van de verlichting:

- Armaturen afschermen van de watergangen en de bomenrijen.
- Verlichting binnen een afstand van 10 meter tot de watergang en de bomenrij minimaliseren (lagere armaturen, zwakkere verlichting).

AANBEVELINGEN

- Natuurvriendelijk beheer van groen en open water.
- Indien mogelijk in stand houden van donkere gebieden in de avonduren, vrij van straatverlichting.
- Gelet op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis wordt het aanbevolen natuurinclusief te bouwen. Dit kan door het inbouwen van vleermuiskasten in de gevels die gericht zijn op het water. Zie voor vleermuiskasten en vogelnestkasten: <http://www.vivarapro.com/inbouwstenen>.